



ПЛАН ВІДНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ

САВИНСЬКОЇ СЕЛИЩНОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ



2023

За підтримки уряду Великої Британії (UK Aid) в рамках проекту «Надання експертної та технічної підтримки уряду та обласним адміністраціям у розробці й імплементації планів відновлення». Імплементатори проекту — Abt Britain та Центр економічної стратегії

ЗМІСТ

Перелік скорочень	3
-------------------------	---

АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

Розділ 1. Тенденції демографічного та соціально-економічного розвитку, природно-ресурсний потенціал	4
1.1 Загальна характеристика громади	4
1.2. Демографія	8
1.3. Місцева економіка і зайнятість	14
1.4. Природно-ресурсний потенціал	17
1.5. Бюджет та активи громади	18
1.6. Гуманітарна сфера	21
1.7. Ключові висновки по розділу	27
Розділ 2. Обсяги руйнувань та пошкоджень на території громади	29
2.1. Житлові об'єкти	29
2.2. Об'єкти критичної інфраструктури	31
2.3. Транспортна інфраструктура	33
2.4. Об'єкти соціальної інфраструктури та громадського призначення	34
2.5. Ключові висновки по розділу	35
КОНЦЕПТУАЛЬНА ЧАСТИНА	
Розділ 3. Пріоритетні напрями і завдання відновлення і розвитку громади	36
3.1. Бачення розвитку громади	36
3.2. Завдання і проекти етапу "Невідкладне реагування" (етап термінового реагування на гуманітарні потреби, забезпечення критично важливих для збереження життя функцій - якщо це актуально для громади)	38
3.3. Завдання і проекти етапу "Відновлення"	38
3.4. Завдання і проекти етапу "Розвиток"	39
Розділ 4. Прогнозована потреба та можливі джерела фінансування	44
Розділ 5. Моніторинг та оцінювання	48

Скорочення

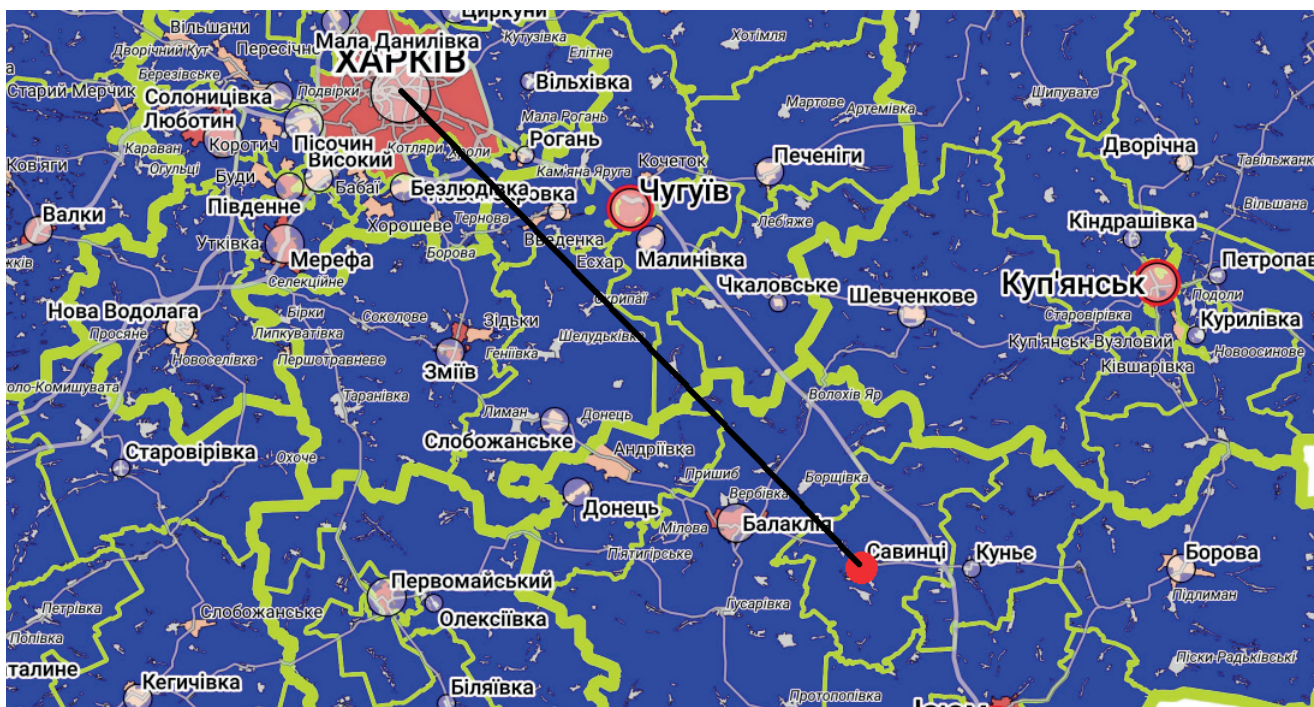
АТУ	Адміністративно територіальний устрій
АЗПСМ	Амбулаторія загальної практики сімейної медицини
ВПО	Вимушено переміщені особи
ДФРР	Державний фонд регіонального розвитку
КМУ	Кабінет міністрів України
КЗ	Комунальний заклад
КП	Комунальне підприємство
МПК	Місцева пожежна команда
МСП	Мале та середнє підприємництво
МТД	Міжнародна технічна допомога
НКП	Некомерційне комунальне підприємство
ОДА/ОЦВА	Обласна державна/військово-цивільна адміністрація
ОМС	Органи місцевого самоврядування
ПКД	Проектно-кошторисна документація
ПВД	План відновлення та розвитку
РГ	Робоча група з розробки
СПД	Суб'єкти підприємницької діяльності
Ст-т	Старостат, старостинський округ
СТГ	Селищна територіальна громада
ТПВ	Тверді побутові відходи
ФАП	Фельдшерсько – акушерський пункт
ЦНАП	Центр надання адміністративних послуг

РОЗДІЛ І.

Тенденції демографічного та соціально-економічного розвитку, природно-ресурсний потенціал

1.1. Загальна характеристика громади

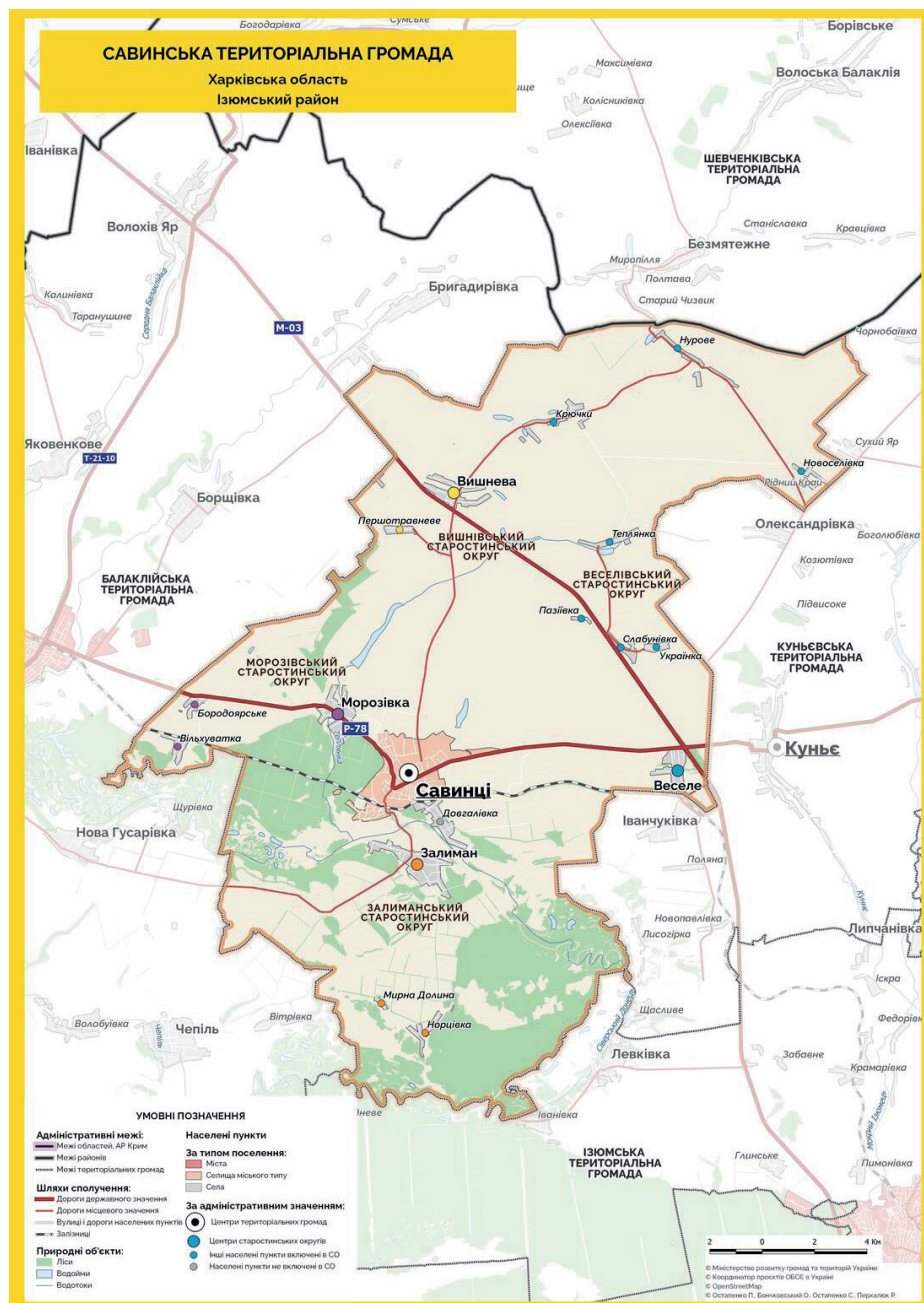
Відповідно до нового АТУ Харківської області Савинська селищна територіальна громада входить до складу Ізюмського району Харківської області. Адміністративний центр - смт Савинці. Площа громади — 425,2 км², населення громади — 9 604 осіб (2021 рік). Утворена 12 червня 2020 року шляхом об'єднання Савинської селищної ради та Веселівської, Вишнівської, Залиманської і Морозівської сільських рад Балаклійського району Харківської області. Перші вибори селищної ради та селищного голови Савинської селищної громади відбулися 25 жовтня 2020 року.



Малюнок 1. Савинська громада в Атласі АТУ України
Джерело: Атлас нового АТУ. електронна версія

	Площа, кв. км	Площа, % площі області	Населення на 01.01.2022, осіб	Населення, % населення області	Щільність населення
Громада	425,2	1,4	9604	0,37	23
Область	31415	x	2598961	x	83

Таблиця 1. Порівняння громади і області за площею та населенням.
Джерело: власна інформація громади

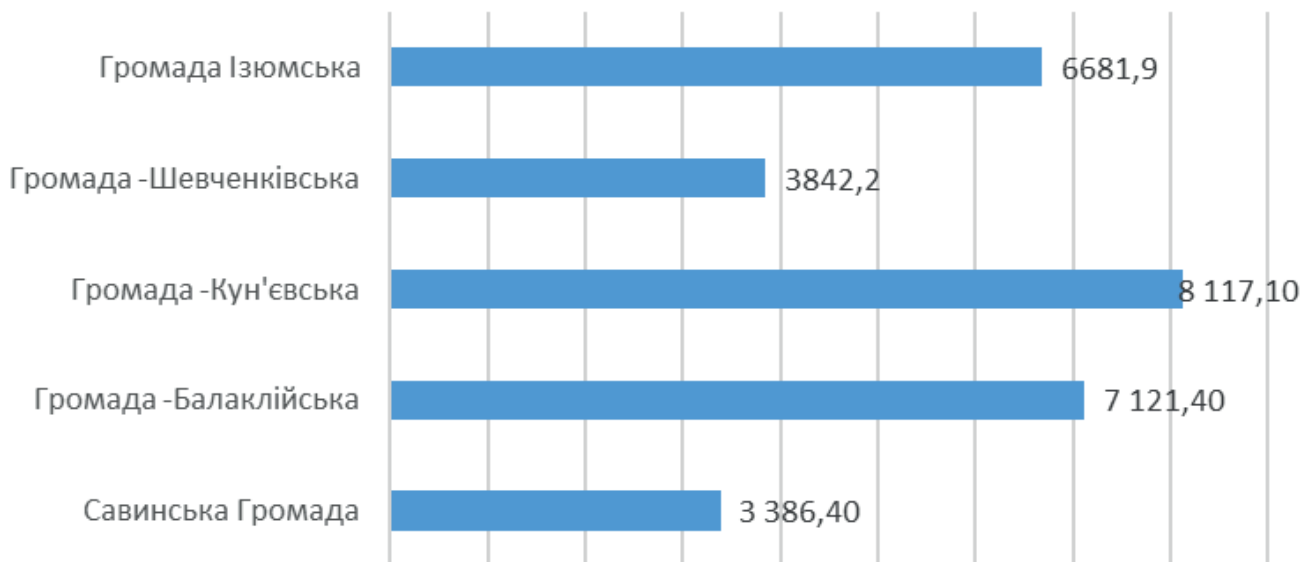


Малюнок 2. Карта Савинівської громади

Показники	Дані за 2021 рік				
	Савинівська Громада	Громада -Балаклійська	Громада -Кун'євська	Громада -Шевченківська	Громада Ізюмська
Територія, км2	425,2	1295,8	333,0	414,7	976,1
Населення	9 604	45 575	4 431	49 052	19 392
Власні надходження громади на 1 мешканця, грн.	3 386,4	7 121,4	8 117,1	3 842,2	6 681,9
Капітальні видатки громади у перерахунку на 1 мешканця (КЕКВ 3000)	490,5	1 526,0	361,8	727,4	766,9
Рівень дотаційності громади, %	29,2	5,4	2,9	19,4	0,3

Таблиця 2. Порівняльні показники громади і громад-сусідів, дані за 2021 рік.

Джерело: власна інформація громади



Діаграма 1. Власні надходження Савинської та сусідніх громад на 1 мешканця
Джерело: власна інформація громади

Савинська громада є виключно аграрною територією. Основними конкурентами в процесах подальшого залучення ресурсів для відновлення та розвитку Савинської громади можуть стати Кун'євська та Шевченківські громади, в яких також аграрний сектор є основою формування місцевого бюджету та створення нових робочих місць. Значний вплив на можливості розвитку Савинської громади також має Балаклійська громада, яка була колишнім районним центром, з відповідною інфраструктурою надання послуг та розміщення різних установ і організацій, до якого входили населені пункти Савинської громади. До початку військової агресії значним ризиком для розвитку Савинської громади була Ізюмська міська громада як можливий магніт для відтоку сільського населення. Під час війни Ізюмська громада отримала значні руйнування, що призвели до відтоку з її території мешканців та бізнесу, тому ризики значно послабшали.

Тимчасова окупація.

Савинська територіальна громада була під окупацією у період з 02.03.2022 по 10.09.2022. Більшість представників Савинської селищної ради до початку окупації росією виїхали на підконтрольну територію і здійснювали свою діяльність віддалено. Всі населені пункти у березні були захоплені одночасно, але 31 березня ворог вийшов із Залиманського старостинського округу. Активні позиції ворога знаходились вздовж річки і велись обстріли Залиманського округу, де на сьогодні найбільша кількість пошкоджених та зруйнованих приватних домоволодінь, школи, будинку культури та адмінбудівлі. В інших населених пунктах громади проживали військові РФ, тому рівень руйнувань значно менше. З кінця весни – початку літа була створена окупаційна влада на території громади, як підрозділ Балаклійської адміністрації.

Досвід співпраці з іншими громадами та з міжнародними проектами

Співробітництво з Балаклійською громадою, як центром колишнього Балаклійського району, обумовлено тим, що на території сусідньої громади працюють структури і органи, які не були створені на території Савинської громади (ЦНАП, державний реєстратор, пенсійний фонд, податкова служба, поліція, прокуратура, РАГС, Центральна лікарня, ЦПМСД, теплові мережі тощо). На діяльність ряду структур та організацій Балаклійській міській раді виділяється субвенція з місцевого бюджету Савинської громади. З іншими громадами спільні проекти на цей час не реалізуються.

Савинська громада до початку війни не брала участі в грантових програмах та не залучала донорські кошти для власного розвитку, але це було пов'язано виключно з людським фактором і небажанням докладати зусиль з боку місцевої влади, при тому, що громада має значний ресурсний потенціал. Протягом періоду деокупації громада отримала матеріальну підтримку від неурядових міжнародних організацій (завезено будівельні матеріали, продуктові та гігієнічні набори).

Безпека в громаді

Не зважаючи на те, що на території громади не працюють на постійній основі представники правоохоронних органів (лише залучаються до патрулювання та працюють на викликах) – криміногенна ситуація досить спокійна.

У громаді є три укриття, одне з них, найкраще обладнане, на території Савинського елеватора може помістити велику кількість людей і саме в ньому мали змогу переховуватись мешканці селища під час обстрілів.

Система відеоспостереження відсутня, але в громаді є в наявності 10 «трофейних» відеокамер, які планується встановити в смт Савинці навесні.

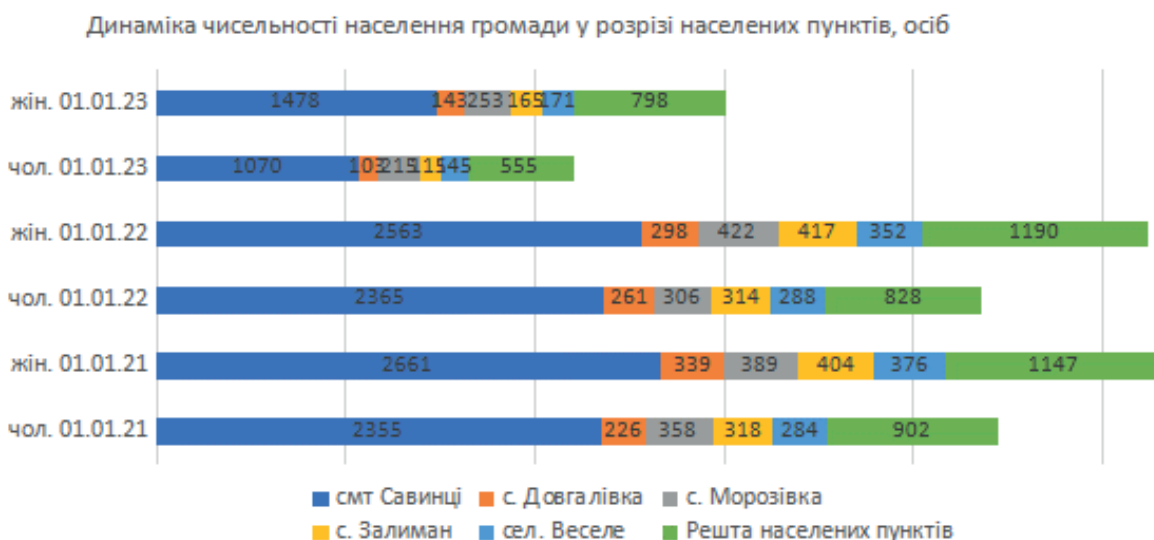
1.2. Демографія

За наявною в громаді інформацією у розрізі сіл та старостинських округів, чисельність наявного населення станом на 01.01.2022 складала 9 604 осіб (4 928 осіб в адміністративному центрі громади - смт. Савинці). Окупація та бойові дії на території Савинської громади значно зменшили кількість мешканців в результаті евакуації до інших громад Харківщини, інших областей та за кордон. Таким чином станом на 01 січня 2023 року в громаді було зареєстровано 5 211 осіб.

	чол 01.01.2021	жін. 01.01.2021	чол. 01.01.2022	жін. 01.01.2022	чол. 01.01.2023	жін. 01.01.2023
смт Савинці	2355	2661	2365	2563	1070	1478
с. Довгалівка	226	339	261	298	103	143
с. Морозівка	358	389	306	422	215	253
с. Залиман	318	404	314	417	115	165
сел. Веселе	284	376	288	352	145	171
Решта населених пунктів* (прим.)	902	1147	828	1190	555	798
Всього по громаді	4443	5316	4362	5242	2203	3008

Таблиця 3. Динаміка чисельності населення громади у розрізі населених пунктів, осіб.

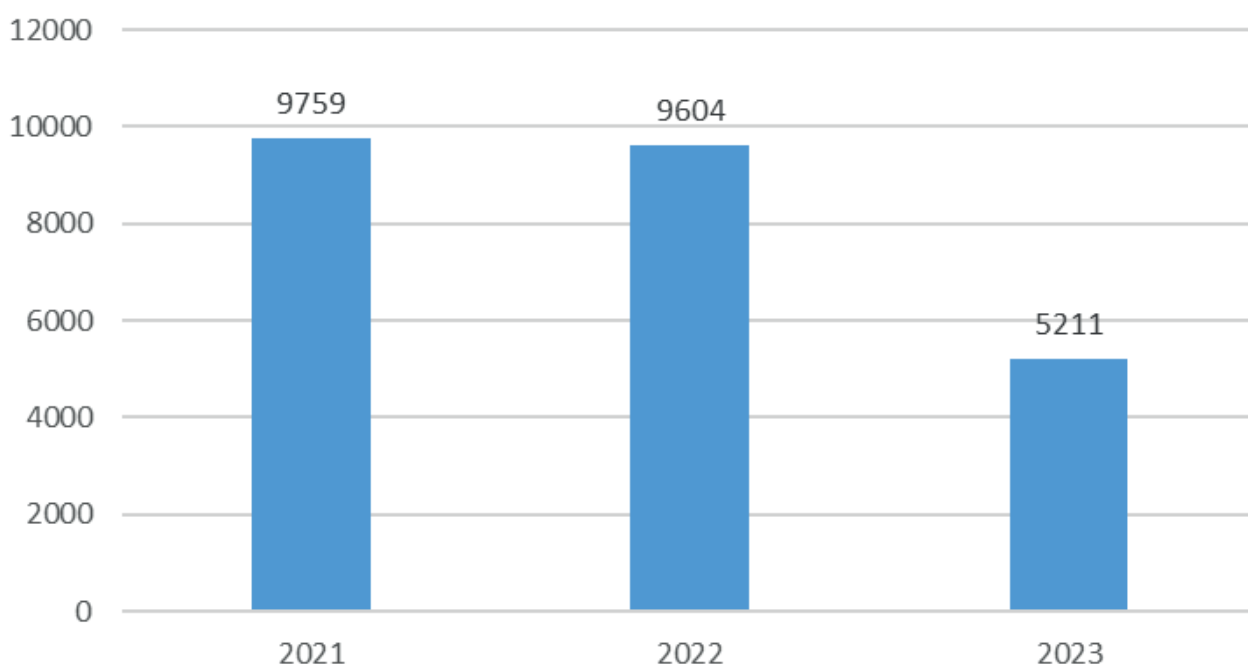
Джерело: власна інформація громади



Діаграма 2. Динаміка чисельності мешканців по статті за 2021-2023 роки.

Джерело: власна інформація громади

Кількість мешканців Савинської громади по роках

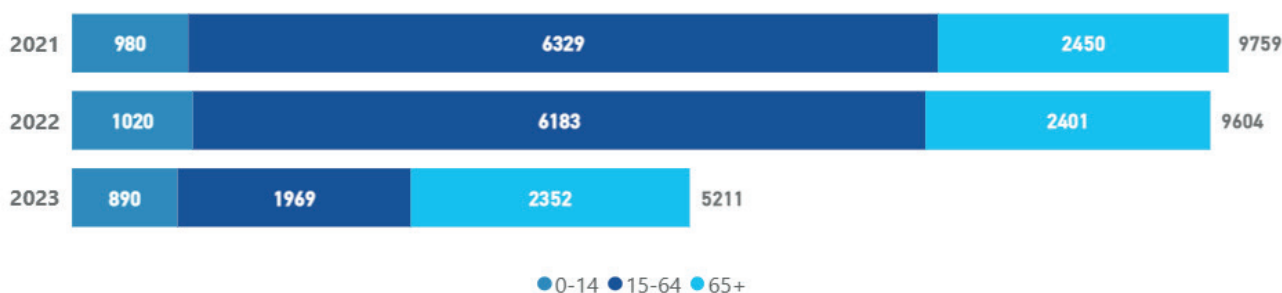


Діаграма 3. Динаміка кількості мешканців Савинської громади по роках.

Джерело: власна інформація громади

До війни в громаді проживало близько 65% мешканців працездатного віку, що мало бути значним потенційним ресурсом розвитку громади. (Діаграма 4). Також в громаді до війни проживало більше 1 тисячі дітей, і їх кількість за період війни скоротилась в процентному відношенні значно менше, ніж чисельність населення в цілому. (Діаграма 5). Практично по всім віковим категоріям та по рокам, коли велися спостереження, включаючи 2023 рік, кількість жінок переважало над кількістю чоловіків (Діаграма 6). В громаді, як і в більшості інших громад сходу України спостерігається природне та міграційне скорочення кількості населення. (Діаграма 8).

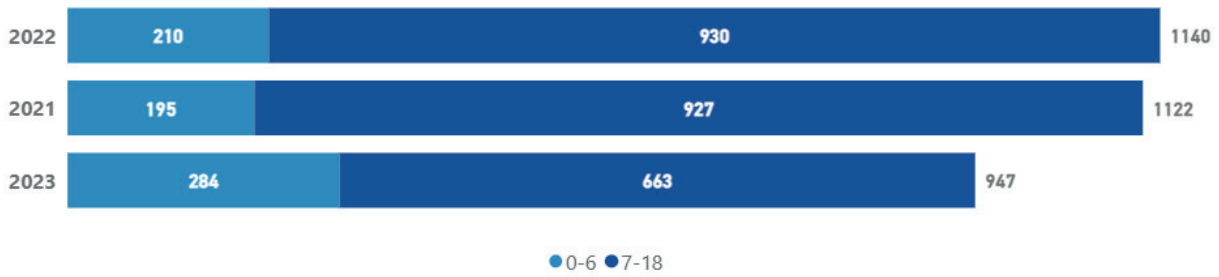
Віковий склад населення, осіб



Діаграма 4. Віковий склад населення по рокам, осіб

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

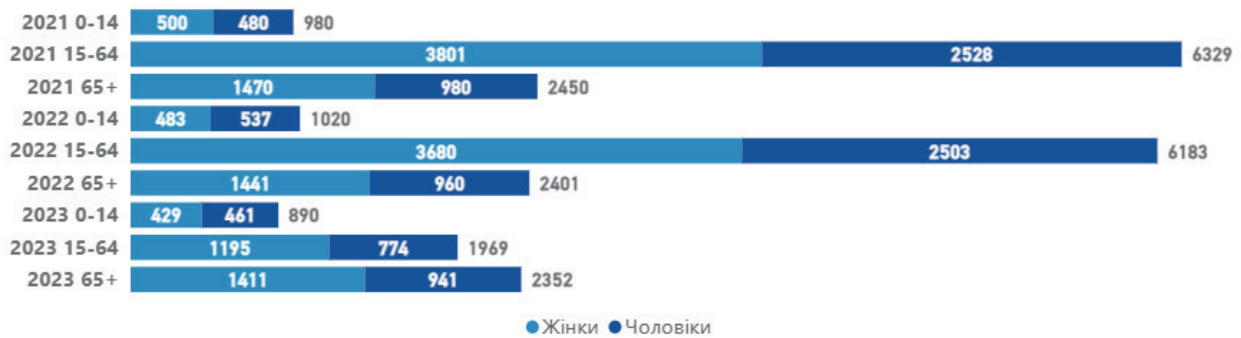
Діти дошкільного та шкільного віку, осіб



Діаграма 5. Діти дошкільного та шкільного віку по рокам, осіб.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

Гендерно-віковий склад населення громади



Діаграма 6. Гендерно-віковий склад населення по рокам, осіб.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

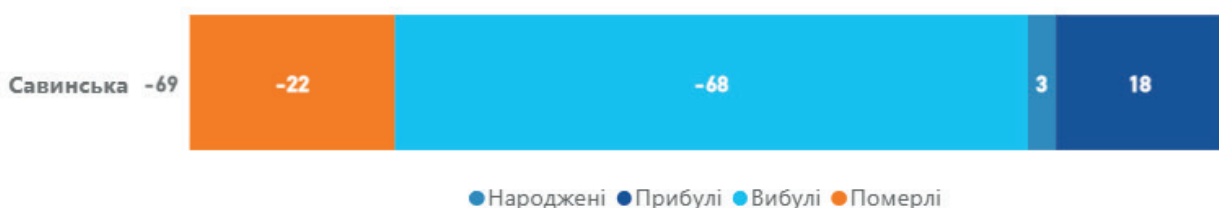
Гендерно-віковий склад дітей дошкільного та шкільного віку



Діаграма 7. Гендерно-віковий склад дітей дошкільного та шкільного віку по рокам, осіб.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

Природний та міграційний приріст та скорочення населення громад



Діаграма 8. Природний та міграційний приріст та скорочення населення громади, осіб.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

Вплив воєнного стану на демографічну ситуацію

Статистика чисельності та місць евакуації місцевих жителів, які покинули Савинську громаду внаслідок військових дій та загроз обстрілу, органами місцевого самоврядування не велася. З призначенням начальника військової адміністрації громади розпочалася робота через вчителів та старост щодо створення реєстрів мешканців та їх місць перебування з метою активізації їх повернення після завершення війни.

Проведене у рамках підготовки цього Плану протягом 23-27 лютого 2023 року онлайн опитування (нерепрезентативне) охопило більше трьохсот людей різного віку, які виїхали з громади вказує на те, що майже половина мешканців виїхала за кордон і приблизно порівну виїхало в інші громади Харківщини та до інших областей України. (Діаграма 9)



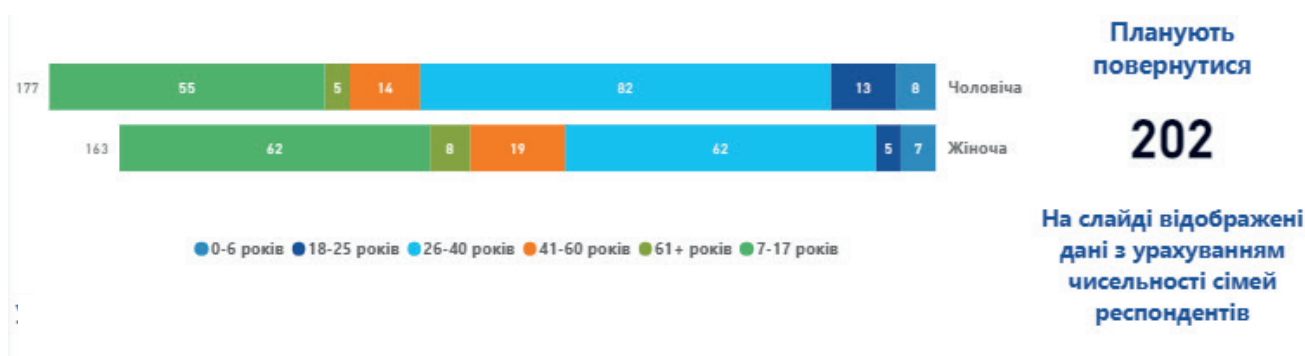
Діаграма 9. Місце перебування біженців Савинської громади, осіб.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

Плани щодо повернення

Найбільша чисельність біженців, які планують повернутися або можуть повернутися складають особи активного працездатного віку (26-40 років) з дітьми віком від 7 до 17 років. (Діаграма 10).

Переважає більшість ТПО та біженців, які взяли участь в опитуванні основною умовою для повернення визначають завершення війни та відсутність загроз ракетних чи інших обстрілів. Значно менша кількість повернеться не зважаючи ні на що та за умови відновлення житла та наявності роботи. (Діаграма 10). Таким чином позитивне майбутнє громади та активізація процесів відновлення шляхом збільшення кількості активного працездатного населення можливе в основному після завершення бойових дій.



Діаграма 10. Очікування щодо повернення ТПО та біженців з Савинської громади, осіб.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>



Діаграма 11. Перелік умов для повернення біженців до Савинської громади, осіб.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

На час розробки ПВР в громаді було зареєстровано близько 240 ВПО. Окремого притулку в громаді не було створено, тому ВПО, які прибували в громаду з більш небезпечних місць селилися у родичів та знайомих. З боку громади ВПО надавалася підтримка у вигляді допомоги в оформленні статусу ВПО та отриманні гуманітарної допомоги від міжнародних проектів. Окрема робота щодо залучення ВПО до активного життя в громаді не проводилася. За необхідності ВПО надавалася необхідна медична та соціальна допомога. Таким чином на підтримку ВПО, які переселилися до Савинської громади, системного виділення коштів з місцевого бюджету не відбувалося.

Сценарії розвитку

Песимістичний - передбачає загострення ситуації на фронті, продовження бойових дій на Сході України понад 2 роки, значно скоротить кількість мешканців, які будуть готові повернутися до своїх домівок та місць праці. І найімовірніше що це будуть працездатні особи з дітьми. Це призведе до зменшення працівників в господарствах громади та, відповідно, доходів місцевого бюджету. Сповільнення темпів економічного зростання та демографічна криза призведе до ще більшого дефіциту коштів на надання публічних послуг та створення умов для якісного життя. Результатом такого сценарію буде погіршення ситуації в громаді, неспинної кризи та, як наслідок приєднання Савинської громади до Балаклійської міської громади.

Оптимістичний - за умови завершення війни перемогою України та наступним активним процесом відновлення економіки та інфраструктури, який, зокрема, передбачатиме значні іноземні інвестиції. Значні інвестиції в галузь вирощування та переробки сільгосппродукції допоможуть створити нові робочі місця та повернути біженців до своїх домівок в громаду. Однак основним ризиком Савинської громади стануть сусідні громади, які мають такий самий аграрний потенціал і, найімовірніше за все, бажання відновити економіку громади на умовах чесної конкуренції. Активна позиція адміністрації громади щодо побудови партнерських відносин з місцевим бізнесом та мешканцями громади для залучення додаткових грантових та, можливо, кредитних ресурсів дозволить створити передумови для сталого розвитку громади за рахунок відкриття приватних підприємств з новими напрямками розвитку бізнесу та створення нових робочих місць. Покращення рівня життя в громаді дозволить залучати нових мешканців з сусідніх громад та інших громад області на принципах здорової конкуренції за людський капітал.

1.3. Місцева економіка і зайнятість

Станом на 01 січня 2022 року в громаді було офіційно працевлаштовано 923 особи, станом на 01 січня 2023 року – 612 осіб. В тому числі по видам господарської діяльності.

Зайнятість за видами діяльності, осіб



Діаграма 12. Зайнятість за видами діяльності, осіб
Джерело: власна інформація громади

В Савинській громаді рівень зареєстрованого безробіття складає 4,7 %, в той же час по області 0,45%.

Середньомісячна заробітна плата в громаді у 2020 році складала 9 575,0 грн, у 2021 відповідно 12 615,0 грн, а в 2022 році склала 8 757,0 грн.

Середньомісячну заробітну плату за видами діяльності можливо проаналізувати на діаграмі 13.

Середньомісячна заробітна плата за видами діяльності, грн



Діаграма 13. Середньомісячна заробітна плата за видами діяльності, грн.

Джерело: власна інформація громади

Найбільшими роботодавцями в громаді та відповідно платниками податків до місцевого бюджету є підприємства з вирощування та зберігання зернових культур, та заклади бюджетної сфери, що можливо проаналізувати у табл.4.

Підприємство, організація, установа	Вид діяльності (основний)	Чисельність працівників на	Чисельність працівників на	Чисельність працівників на
		01.01.2021	01.01.2022	01.01.2023
ТОВ "Балаклійське ХПП"	вирощування зернових культур	127	143	12
Савинський ліцей Савинської селищної ради	заклад освіти	94	94	90
Філія АТ "ДПЗК "Савинський елеватор"	складське зберігання	91	83	55
ТОВ "Воїнське ХПП"	складське зберігання	33	42	37
ПСП "Схід-Авіа-Агро"	вирощування зернових культур	32	12	1
Савинська селищна рада	ОМС	31	54	47
ТОВ "Птахокомплекс "Нова"	птахівництво	18	17	18
ПП "Веда-Інвест"	виробництво продуктів борошно-круп'яної промисловості	10	8	4
ФГ "Альфа-Грін"	вирощування зернових культур	10	12	11
ТОВ "Агросвіт-Савинці"	вирощування зернових культур	7	7	1
ПП ВТК "Ніка"	допоміжна діяльність у рослинництві	6	6	5
Всього:		459	478	281

Таблиця 4. Найбільші роботодавці у громаді (не більше 10).

Джерело: власна інформація громади

На території громади працюють підприємства переробки сільгосппродукції, такі як наприклад ПП «Веда-Інвест», яке виробляє борошно та олію. Але значного впливу на розвиток спроможності громади та створення нових робочих місць до війни не спостерігалось. Можливо що однією з основних проблем стало відсутність діалогу та партнерських відносин між адміністрацією громади та місцевим бізнесом, який не включився в процеси розвитку територій де розташовані активи підприємств. Хоча під час проведення засідань робочої групи з підготовки ПВР Савинської громади запрошені представники місцевого бізнесу – члени РГ висловлювали зацікавленість щодо співпраці з громадою та активною участю у відновленні громади.

Робота щодо залучення внутрішніх та зовнішніх інвесторів в громаду з метою створення нових робочих місць та збільшення надходжень до бюджету не проводилася. Однією з основних проблем громади під час засідання РГ учасники визначили відсутність інвентаризації земель в громаді, що мало б зробити процеси сплати податків більш прозорими та дозволило збільшити надходження до бюджету.

За період з початку 2023 року начальником Савинської селищної військової адміністрації налагоджується робота щодо збільшення надходжень до бюджету та підготовку пропозицій для майбутніх інвесторів. Так підготовлені пропозиції щодо об'єктів нерухомості різних форм власності, які можуть становити інтерес для інвесторів (табл. 5).

Адреса	Форма власності і призначення	Власник (власники)
с. Довгалівка, вул. Донецька, 38	комунальна, нежитлові будівлі колишньої школи	Савинська селищна рада
смт Савинці, вул. 20 гв. Дивізії, 73	комунальна, нежитлова будівля колишньої адмін. будівлі РТП	Савинська селищна рада
смт Савинці, вул. Савинське шосе, 1	приватна, колишній цукровий завод	ТОВ "Воїнське ХПП"
с. Слабунівка, вул. Центральна, 35	комунальна, нежитлова будівля колишньої школи	Савинська селищна рада
с. Морозівка, вул. Центральна,	приватна, колишнє приміщення лазні	Власенко Н.В.
с. Морозівка, вул. Кринична, 3	приватна, колишнє приміщення магазину	Стрижевська
с. Вільхуватка	приватна, колишнє господарство з полювання	
смт Савинці, вул. Кооперативна, 1	комунальна, колишнє приміщення дитячого садка	Савинська селищна рада
смт Савинці вул.Шкільна, 3	будівля терапевтичного відділення	Савинська селищна рада

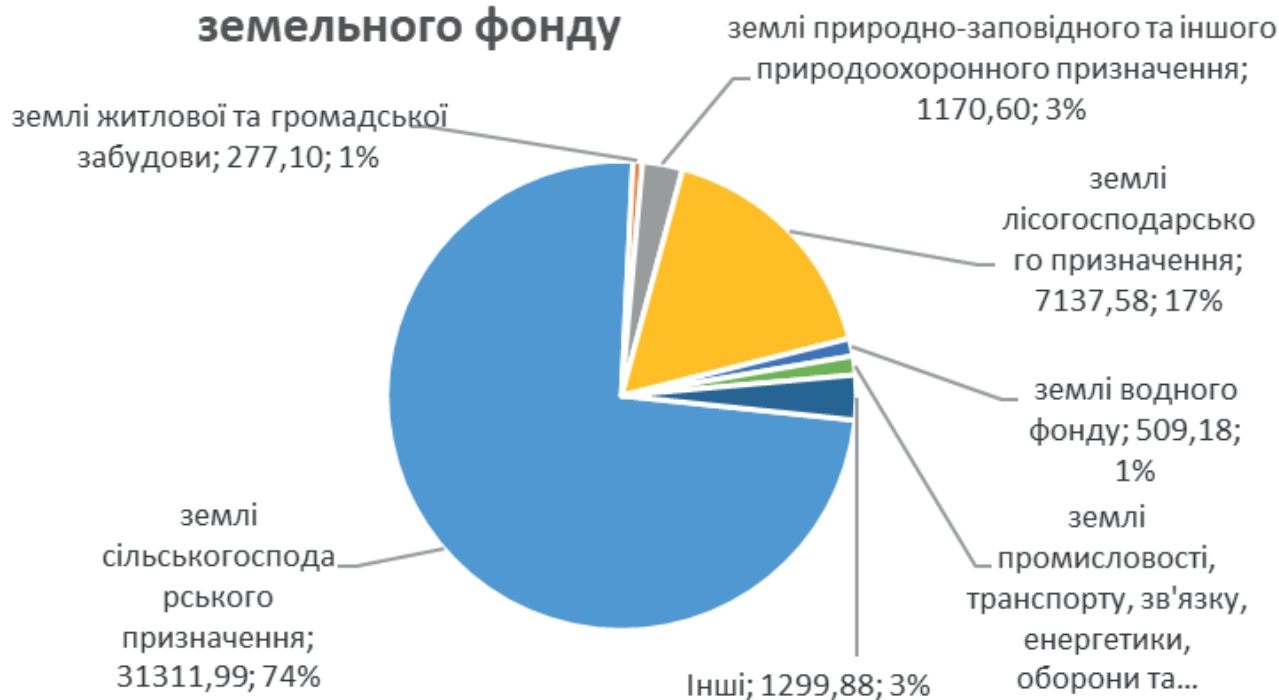
Таблиця 5. Об'єкти нерухомості приватної та комунальної власності (крім земельних ділянок), які можуть становити інтерес для інвесторів.

Джерело: власна інформація громади

1.4. Природно-ресурсний потенціал

В Савинській громаді знаходиться 42256 гектар земель, розподіл за видами земельних ділянок вказано на діаграмі 14.

Відомості про загальну характеристику земельного фонду



Діаграма 14. Відомості про загальну характеристику земельного фонду.
Джерело: власна інформація громади

На території громади протікають три річки, найбільш повноводною є Сіверський Донець, наявне одне водосховище, одинадцять ставків, та двадцять озер. Ставки та озера надані в оренду, але громада не володіє достовірною інформацією про орендарів та повнотою сплати податків до бюджету громади. Причиною відсутності інформації є те, що тривалий час укладенням та контролем за договорами оренди займалися Держгеокадастр та РДА.

За селом Довгалівка є поклади крейди, але в громаді на цей час відсутня інформація про кількість та якість цього ресурсу. На території громади є багато піщаних родовищ, які ще не розвідані. Є природне джерело в с. Довгалівка, артезіанська вода якого тече самовитоком. В с. Вишневе є установка комплексної підготовки газу ГПУ Шебелинкагазвидобування, які сплачують рентну плату та оренду за використання земельної ділянки.

Площа лісів на території громади 7137,6 га. Проблемою є те, що на теперішній час всі наявні території потребують обстеження та розмінування. Це досить велика проблема, так як значна кількість домоволодінь для опалення використовують дрова, тому в перспективі в громаді розглядають можливість створення виробництва пелетів для власного використання. Друга велика проблема, що попри великі масиви лісів, які були на момент вторгнення, на сьогодні немає інформації про вцілілі лісові масиви.

Лісові масиви є власністю держави. Після розмінування та обстеження територій лісів необхідно зробити інвентаризацію (частина лісів вигоріла, частина була викрадена). На території громади є ФОП, які займалися переробкою деревини на дошки, бруси, тощо. В зв'язку з неможливістю знайти деревину їх діяльність тимчасово призупинена. Хоча існує великий попит від підприємств та населення, особливо в умовах необхідності відновлювати пошкоджене житло та адміністративні будівлі в Савинській та інших громадах Харківщини. До початку війни в Савинській громаді не було організовано збір та вивіз побутових відходів.

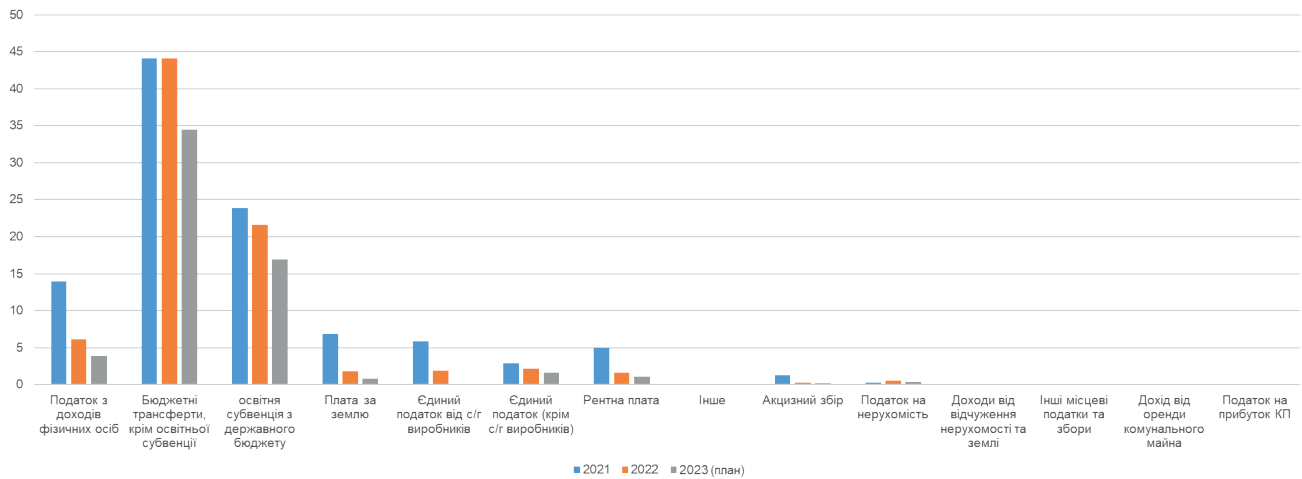
Основним видом діяльності громади сільськогосподарське товарне виробництво, раніше в селищі були підприємства з переробки сільгосппродукції (цукровий завод, комбікормовий завод), була розвинена галузь тваринництва. Сільгоспвиробники зазнали втрат від військових дій на території громади (не було зібрано урожай 2022 року, викрадена та пошкоджена техніка). Найбільші наповнювачі бюджету громади вирішили не релокувати свій бізнес за межі громади під час війни та залишилися в громаді. Великим плюсом є доступність громади до прямого залізничного сполучення, працює два підприємства, що надають послуги елеватора та можуть не тільки зберігати а й здійснювати навантаження вирощеної продукції одразу в залізничних вагонах. Велику частку вирощеного в громаді урожаю до війни відправляли на експорт. Мінусом є те, що невеликі фермери та одноосібники практично не мають змоги реалізувати свою продукцію по конкурентним цінам, тому змушені продавати урожай трейдерам.

1.5. Бюджет та активи громади

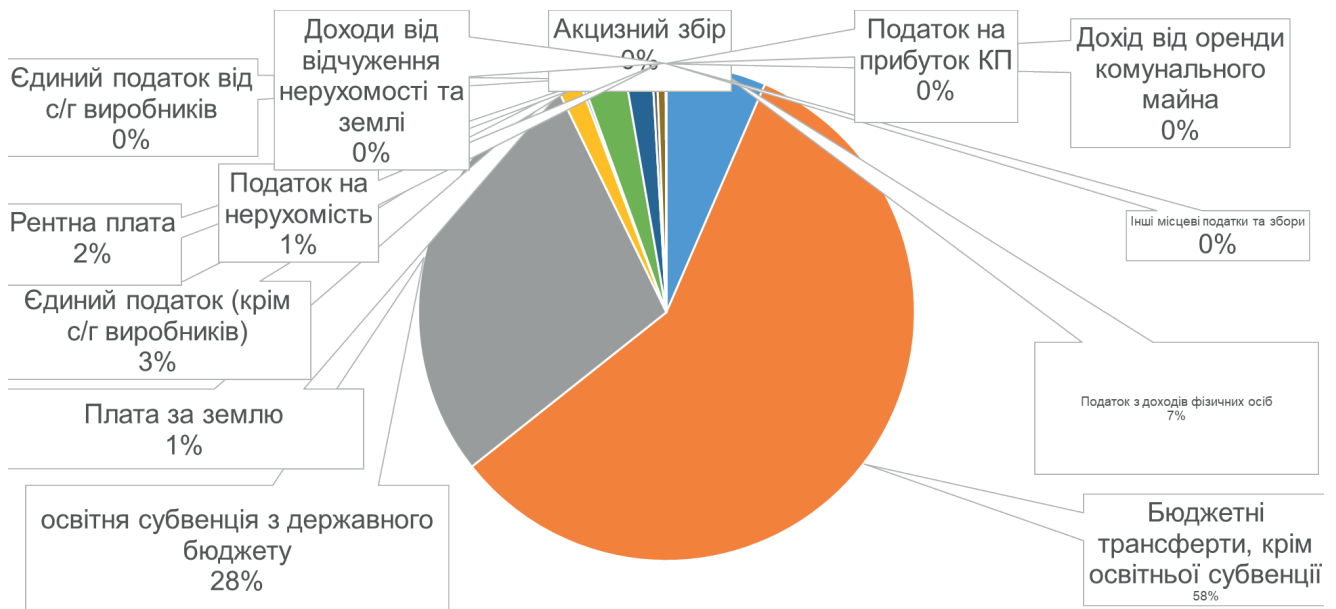
Динаміка бюджетних доходів та видатків наведена в наступних таблицях. Головною статтею видатків бюджету Савинської громади є освіта. У 2023 році заплановано витратити 62,1 % коштів громади. Видатки на державне управління складають 20,2 % від загальних бюджетних витрат.

Показники	2021	2022	2023 (план)
Податкові надходження разом	36.156	15.017	8.173
Податок з доходів фізичних осіб	13.991	6.142	3.879
Бюджетні трансферти, всього	44.114	44.090	51.503
у т.ч. освітня субвенція з державного бюджету	23.898	21.637	16.980
Плата за землю	6.829	1.863	0.882
Єдиний податок від с/г виробників	5.848	1.960	0.111
Єдиний податок (крім с/г виробників)	2.900	2.196	1.682
Рентна плата	4.961	1.631	1.076
Інше	0.147	0.029	0.001
Акцизний збір	1.298	0.331	0.180
Податок на нерухомість	0.257	0.579	0.354
Доходи від відчуження нерухомості та землі	0	0	0
Інші місцеві податки та збори	0.147	0.029	0.001
Дохід від оренди комунального майна	0.036	0.017	0.011
Податок на прибуток КП	0.072	0.021	0.010

Таблиця 6. Доходи бюджету, млн. грн.
Джерело: власна інформація громади



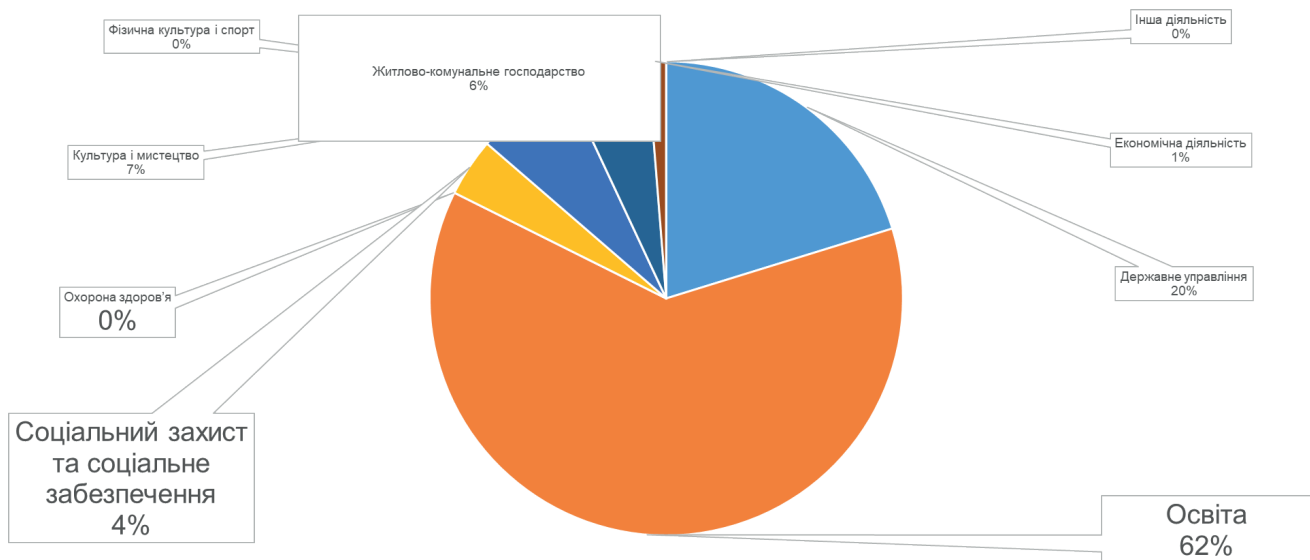
Діаграма 15. Бюджетні надходження Савинської громади по роках
Джерело: власна інформація громади



Діаграма 16. Бюджетні надходження Савинської громади 2023 (план).
Джерело: власна інформація громади

Статті видатків	2021	2022	2023 (план)
Державне управління	10.896	5.034	11.249
Освіта	48.880	34.801	34.527
Охорона здоров'я	0	0	0
Соціальний захист та соціальне забезпечення	3.124	1.901	2.205
Культура і мистецтво	3.197	1.560	3.726
Фізична культура і спорт	0.060	0	0
Житлово-комунальне господарство	4.105	0.891	3.172
Економічна діяльність	2.312	2.505	0.705
Інша діяльність	0	0	0

Таблиця 7. Видатки бюджету громади, млн. грн.
Джерело: власна інформація громади



Діаграма 17. Видатки бюджету громади, млн. грн. 2023 (план).

Джерело: власна інформація громади

Назва підприємства, установи, організації	Сплачено ПДФО	Акциз	Плата за землю	Податок на нерухомість
1 Савинська селищна рада	2,761	0	0	0
2 АТ "Укргазвидобування"	0	0	0,005	0
3 Савинський ліцей	1,461	0	0	0
4 ТОВ "Воїнське ХПП"	0,579	0	0,352	0,003
5 ДП "ДГ"Аграрний інститут рослинництва НААН"	0,044	0	0	0
6 Філія АТ "Державна продовольчо-зернова корпорація України" Савинський елеватор"	0,845	0	0	0
7 АТ "Укрзалізниця"	0	0	0,774	0,015
8 ТОВ "Агросвіт-Савинці"	0,192	0	0,039	0,001
9 АТ "ДПЗКУ"	0	0	0,003	0,446
10 КНП "Балаклійський УПМСД"БМР ХР"	0,448	0	0	0

Таблиця 7. Найбільші платники податків до бюджету громади (не більше 10), млн грн. у 2022 році.

Джерело: власна інформація громади

Перед самим початком війни в громаді було розроблено Генеральний план території Савинців, інформацію розміщено на сайті громади. Під час робочої групи учасники розробку містобудівної документації громади визначили як одне з пріоритетних завдань, яке дозволить активізувати роботу щодо розвитку територій громади.

В громаді створено та функціонує комунальне підприємство ЖКГ «Савинське».

1.6. Гуманітарна сфера

В громаді до війни функціонувало 6 закладів середньої освіти та 4 заклади дошкільної освіти. На діаграмі 18 надано аналіз кількості дітей та учнів в дошкільних закладах та закладах середньої освіти.

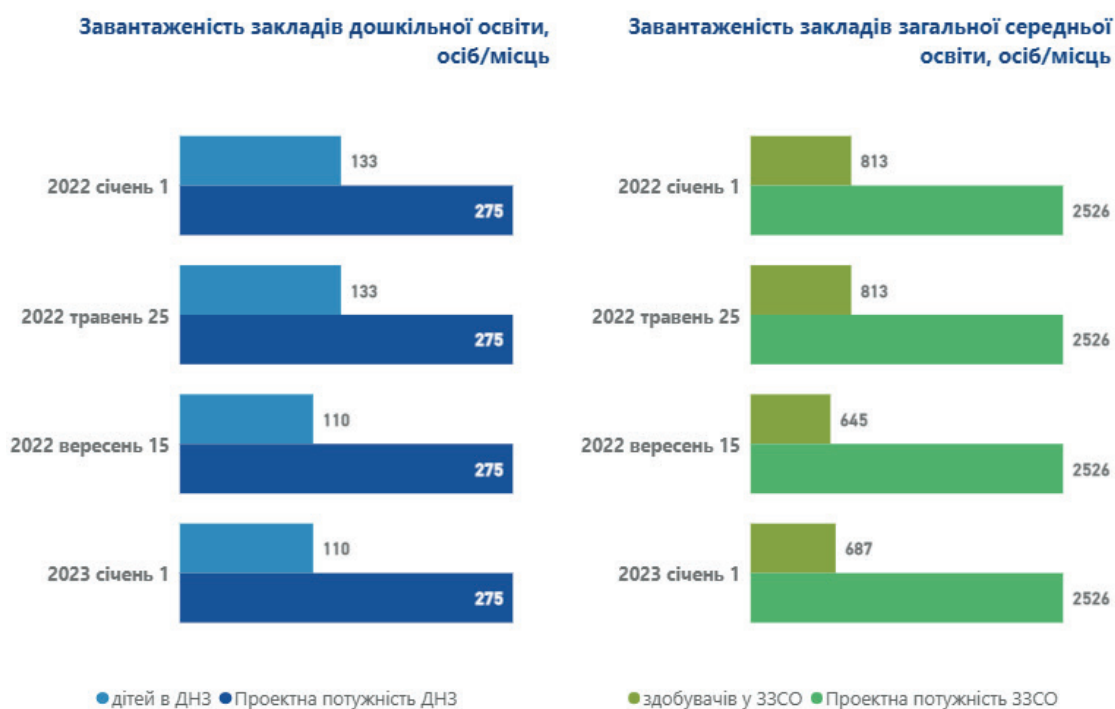
Діаграма 19 завантаженості закладів освіти вказує на те, що дошкільні заклади завантажені менше ніж на половину від паспортної потужності, заклади загальної середньої освіти завантажені менше ніж на третину від паспортної потужності.

Середня вартість утримання учня в Савинській громаді складає 60 400 грн за підсумками 2022 року (без врахування утримання будівлі та харчування учнів в умовах дистанційного навчання та військового стану), що значно перевищує показник в середньому по громадам Харківської області.



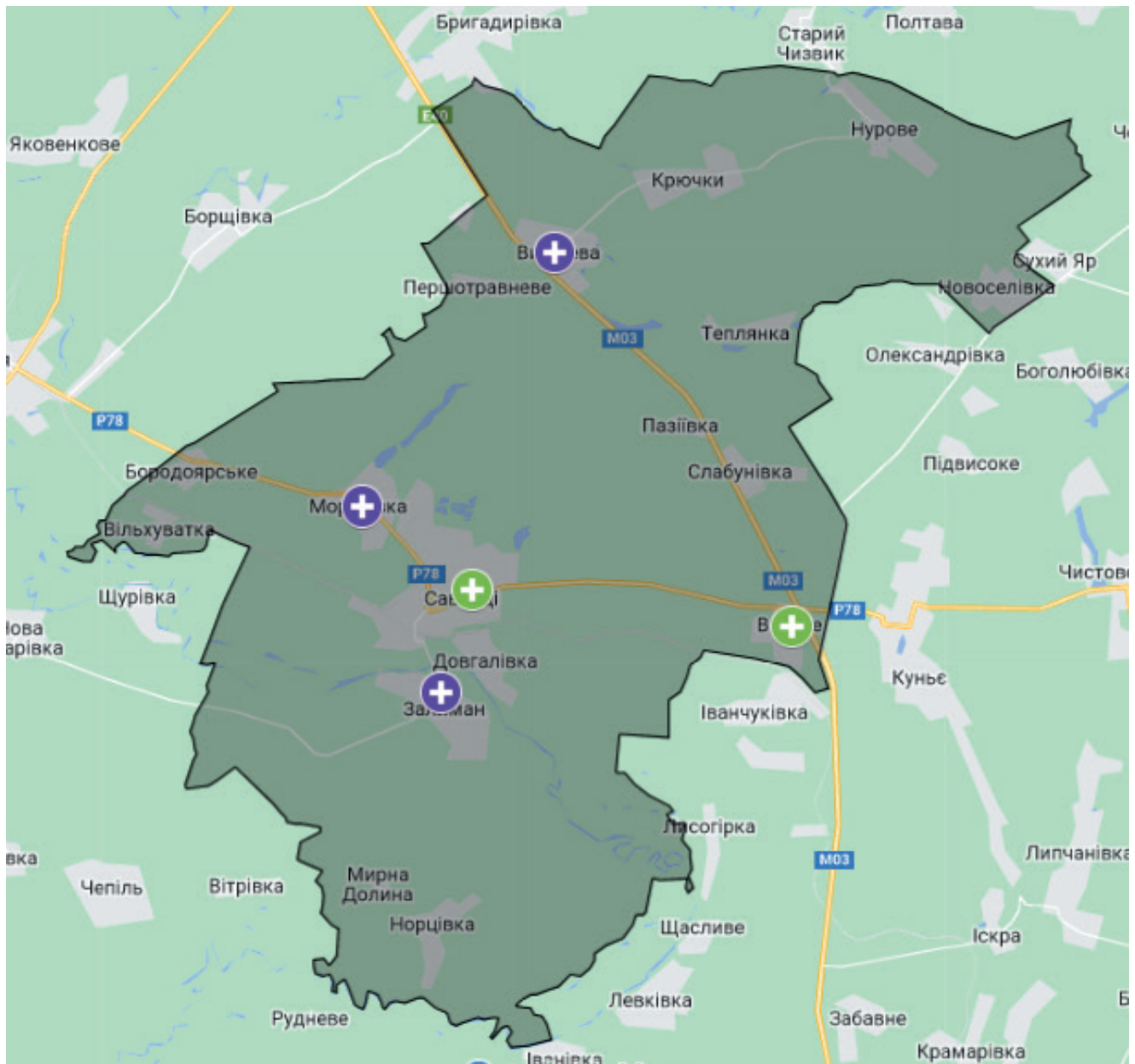
Діаграма 18. Контингент закладів дошкільної та загальної середньої освіти громади, осіб.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>



Діаграма 19. Завантаженість закладів дошкільної та загальної середньої освіти громади, осіб

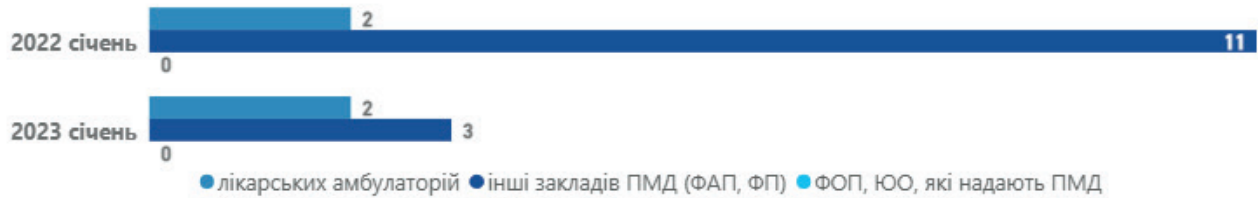
Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>



Малюнок 4. Заклади медицини Савинської громади: 2 АЗПСМ та 3 ФАП.

Діаграми 20 та 21 надають аналіз діяльності закладів первинної медицини та кількість укладених декларацій в довоєнний та нинішній час.

Заклади первинної медичної допомоги, одиниць



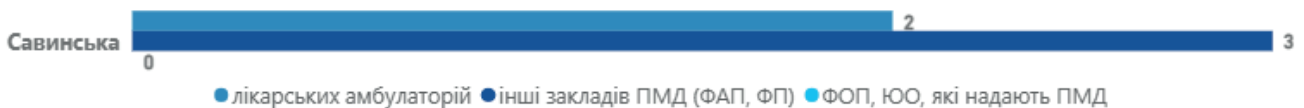
Стан підписання декларацій про надання послуг з ПМД, осіб

січень			
2022	4	7680	
Рік	Лікарів/оқ, які надають ПМД	Декларантів послуг з ПМД	
січень			
2023	3	5107	
Рік	Лікарів/оқ, які надають ПМД	Декларантів послуг з ПМД	

Діаграма 20. Діяльність закладів первинної медичної допомоги в громаді.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

Заклади первинної медичної допомоги, одиниць



Кількість декларантів на одного лікаря ПМД, осіб



Діаграма 21. Діяльність закладів первинної медичної допомоги в громаді у військовий час.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

Послуги вторинної медицини мешканці Савинської громади отримують в КНП Балаклійської міської ради Харківської області «Балаклійська клінічна багатопрофільна лікарня інтенсивного лікування».

На території Савинської громади працює 15 закладів культури, з них:

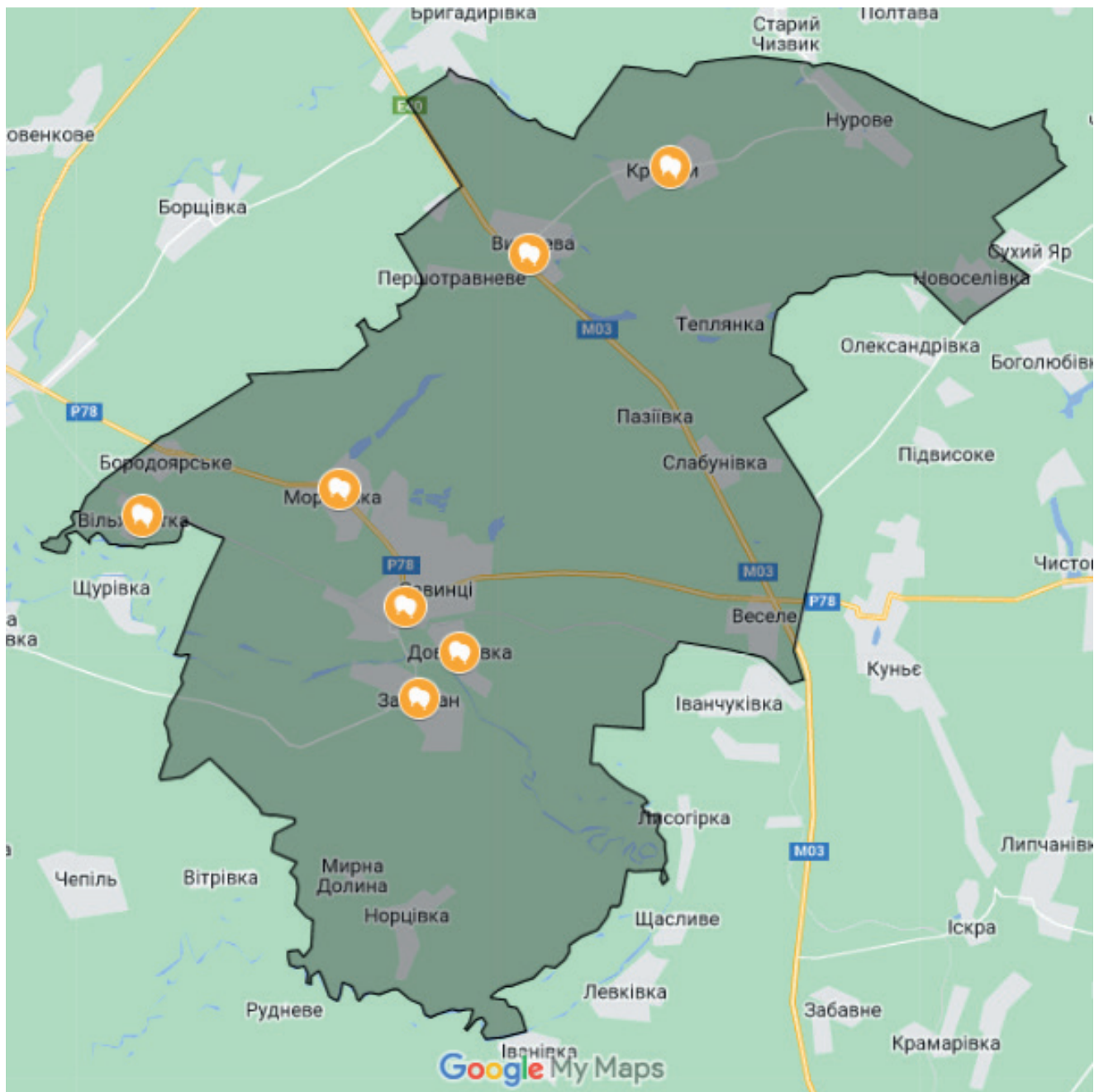
- будинків культури – 7,
- бібліотек – 7,
- музична школа – 1.

Перелік закладів культури та їх характеристика наведено в табл. 9

Назва	Проектна потужність, осіб	К-ст відвідувачів у 2021 році, осіб	К-ст відвідувачів у 2022 році, осіб	Ступінь пошкоджень, %
Савинський БК	524	23 008	175	30
Морозівський БК	132	5 201	76	15
Залиманський БК	250	5 638	102	100
Вишнівський сільський клуб	320	4 376	66	10
Вільхуватський сільський клуб	150	1 500	37	10
Довгалівський сільський клуб	150	1 894	89	20
Крюківський сільський клуб	50	489	21	5
КЗ початкової мистецької освіти "Савинська музична школа"	70	69	69	15
КЗ "Савинська публічна бібліотека Савинської селищної ради Ізюмського району Харківської області"	5016	-	-	25
Веселівська бібліотека філія	624	500	15	15
Слабунівська бібліотека філія	180	113	-	0
Вишнівська бібліотека філія	395	355	10	20
Вільхуватська бібліотека філія	200	163	5	10
Залиманська бібліотека філія	600	507	13	100
Морозівська бібліотека філія	569	505	10	10

Таблиця 9. Ключові об'єкти і заклади культурно-спортивного призначення у громаді.

Джерело: власна інформація громади



Малюнок. 5. Заклади культури Савинської громади

В громаді створено та працює територіальний центр надання соціальних послуг, в якому 17 працівників (16 на цей час надають допомогу 185 отримувачам соціальних послуг).

В громаді на обліку стоїть 194 особи з інвалідністю (198 у 2021 році), з них 29 дітей. На обліку стоїть 11 дітей, позбавлених батьківського піклування (13 у 2021 році) та 3 дітей сиріт (2 у 2021 році).

На цей час в громаді в наявності всього лише один спортивний майданчик, інших об'єктів фізкультури та спорту немає.

1.7. Ключові висновки по розділу.

Савинська селищна територіальна громада була створена відповідно до Постанови КМУ у 2020 році та перші вибори відбулися 25 жовтня 2020 року. Громада перебувала значний час в окупації російських військ та була в зоні активних бойових дій. На сьогодні в громаді є пошкоджене житло, об'єкти інфраструктури та адміністративні будівлі.

Основна проблема Савинської громади – відсутність досвіду комунікацій між мешканцями, між мешканцями та адміністрацією, між адміністрацією та місцевим бізнесом. В громаді фактично відсутні комунікації між мешканцями на рівні старостинських округів, і адміністрація громади не створювала умови для налагодження спільних контактів та підвищення рівня довіри між людьми. Мешканці громади не відчують себе єдиною громадою, яка має спільні завдання та інтереси, тому присутні елементи конкуренції між людьми та високий рівень недовіри до громади та влади в цілому. Фактично за 1,5 роки не було створено умов для зміни ситуації в громаді в напрямку покращення умов проживання людей та покращення якості надання послуг. Більшість послуг як надавалися в центрі колишнього району м. Балаклії, так і продовжують надаватися, тому завдання Децентралізації щодо наближення послуг до людей не виконувалися. В освітньо-соціальной сфері також необхідно проводити певні зміни відповідно до вимог часу та отримання Україною статусу кандидата в ЄС.

Виходячи з ситуації, яка склалася в громаді починаючи з 2020 року та яка тільки ускладнилася з початком бойових дій та окупацією, необхідно виконати наступні дії:

- Побудова комунікацій між адміністрацією громади, місцевим бізнесом та мешканцями як суб'єктами що мають спільні інтереси та проживають на одній території.
- Підвищення рівня довіри з боку мешканців до місцевої влади як представника регіональної та державної влади.
- Створення умов для підвищення кадрового потенціалу працівників адміністрації громади, що дозволить надавати мешканцям більше публічних послуг, наблизить їх до людей та підвищить їх якість.
- Оптимізувати систему освіти, приділити увагу якості кадрового потенціалу вчителів та їх лідерських якостей, що дозволить протягом 5-10 років змінити ситуацію в громаді та сприяти розвитку людського капіталу. Головною цінністю в громаді має стати людина, як частина єдиної та дружньої громади
- Проаналізувати та запропонувати дії, спрямовані на покращення якості життя мешканців в частині забезпечення водою, каналізацією, опаленням, тощо.
- Розробити план просторового розвитку території громади, що дасть можливість законсервувати деградовані, техногенно забруднені та малопродуктивні землі.

- Провести інвентаризацію земель з визначенням статусу кожної земельної ділянки в громаді, за необхідності оформлення необхідних документів щодо користування землею. Провести інвентаризацію будівель з визначенням їх власників та можливого податку до бюджет громади. Це дасть можливість сформулювати власний, реальний план бюджетних надходжень, бо станом на сьогодні в громаді немає реальної картини хто, скільки і за що сплачує, відповідно неможливо планувати надходження спираючись на ті кошти, які сьогодні хтось за щось сплачує.
- Завдання освіти: виховати патріота громади з відповідним рівнем освіти щоб знайти роботу в громаді.
- Покращення якості медичних та соціальних послуг, спираючись на те, що життя та здоров'я кожної людини – найвища цінність суспільства.
- Активізувати серед мешканців, в першу чергу серед молоді роботу щодо отримання якісної освіти, в тому числі професійної.
- Розробити заходи, спрямовані на відбудову громади, створення нових робочих місць та повернення мешканців, які стали переселенцями.

РОЗДІЛ II.

Обсяги руйнувань та пошкоджень на території громади

2.1. Житлові об'єкти

В громаді в результаті окупації та проведення активних бойових дій присутні значні пошкодження та руйнування житлових будинків, об'єктів інфраструктури та адміністративних споруд.



Діаграма 22. Обсяги пошкоджень/руйнувань та відновлених об'єктів інфраструктури громади, м.кв.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>



Діаграма 23. Обсяги пошкоджень/руйнувань та відновлених об'єктів інфраструктури громади, %.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

Найбільших руйнувань в громаді зазнало село Залиман, де знищено школу, будинок культури, адміністративну будівлю та приватні будинки.

Громадою проводиться оцінка завданих збитків, їх документального оформлення, визначення загального обсягів збитків.



Фото 1. Один із зруйнованих будинків в с. Залиман. Джерело: Савинська територіальна громада, с. Залиман 1 березня 2023 року,



Фото 2. Зруйнована школа в с. Залиман. Джерело: Савинська територіальна громада, с. Залиман 1 березня 2023 року,

2.2. Об'єкти критичної інфраструктури

Критична інфраструктура значних руйнувань та пошкоджень не має, але електропостачання всієї громади потребує поточного ремонту. В більшості випадків при проведенні ремонтів електропостачання, використовувались матеріали зняті з забезпечення населення вуличним освітленням, підключення живлення не відповідає схемам електропостачання РЕМ.

Населені пункти Мирна Долина, Норцівка Залиманської сільської територіальної громади взагалі по цей час не мають освітлення. В цих населених пунктах потрібно провести повне обстеження територій для вирішення питання з енергопостачанням, також потрібна заміна трансформатора. Потребує заміни вуличне освітлення із 121,6 км вуличного освітлення , 23 км- частково пошкоджено, 18 км- повністю зруйноване.

Стосовно водопостачання, воно є у всіх населених пунктах громади, потребує поточного ремонту. Але в тому ж самому Залиманському старостинському окрузі свердловина № 1 не працює (пошкоджена трансформаторна підстанція); свердловина № 2 (резервна) не забезпечує в достатній кількості споживачів водою.

Газопостачання відновлено, але в Залиманській громаді відсутній газ в тих домоволодіннях, в яких на сьогодні люди не проживають.



Діаграма 24. Характеристика житлового сектору та підключення до мереж.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>



Діаграма 25. Фінансова та поштово-сервісна інфраструктура на території Савинської громади
Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>



Діаграма 26. Пошкодження/руйнування інженерних мереж.
Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

2.3. Транспортна інфраструктура

За оперативними підрахунками працівників адміністрації громади зафіксовані наступні пошкодження транспортної інфраструктури Савинської територіальної громади:

- Дорога с. Мирна долина – с. Норцівка – с. Залиман, протяжність 7,8 км
- Дорога с. Бородоярськ – с. Вільхуватка, протяжність 1,8 км
- Дорога с. Морозівка - с. Бородоярське, протяжність 2,3 км
- Дорога в с. Вишнева, протяжність 1,0 км
- Дорога с. Савинці – с. Довгалівка, протяжність 1,3 км
- Дорога в с. Довгалівка, протяжність 2,9 км
- Дорога в смт Савинці по вул. Комунальна – Вул Гагаріна- Вул Молодіжна, протяжність 3,0 км.
- Дорога с. Веселе – с Нурорве –с Слабунівка- с Теплянка - с Крючки– с Українка- с Новоселівка, протяжність 30км

2.4. Об'єкти соціальної інфраструктури та громадського призначення

В цілому по ТГ пошкоджень зазнали 3 школи із них:

- Вишнівська гімназія, пошкодження на 80%, кількість осіб, що втратили доступ до навчання 51;
- Веселівський ліцей, пошкодження на 40%, кількість осіб, що втратили доступ до навчання 73;
- Залиманський ліцей, пошкодження 90%, кількість дітей, які втратили доступ до навчання 96.

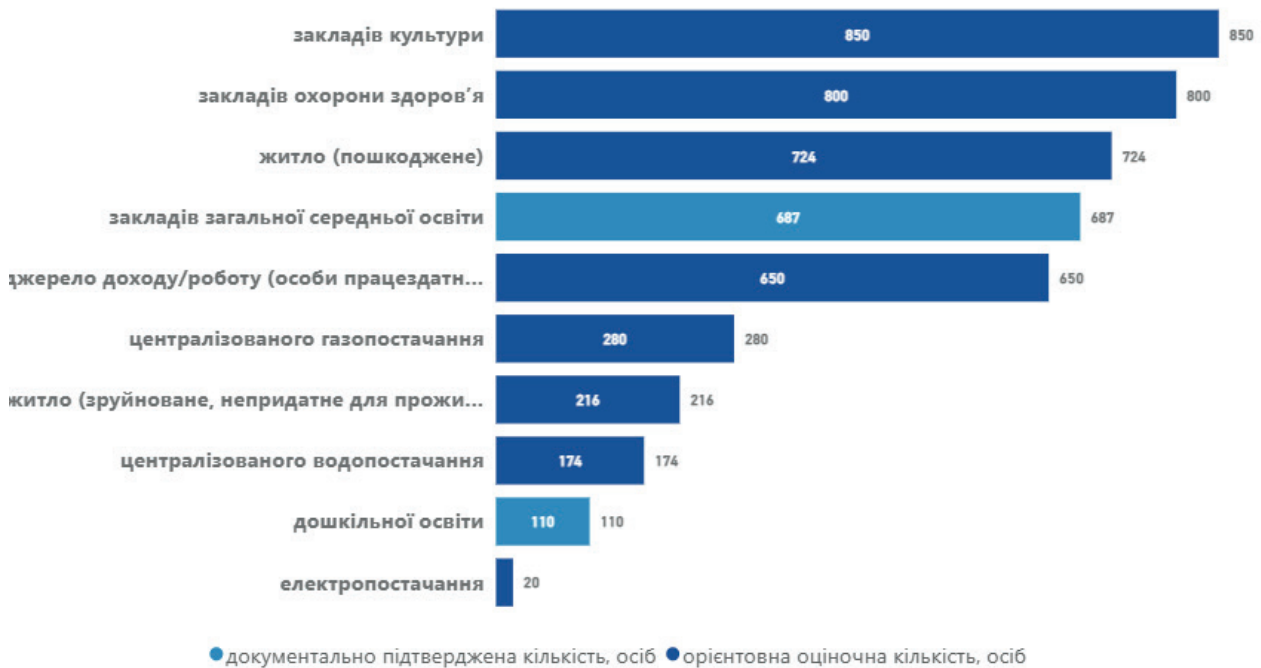


Фото 3. Зруйнована школа в с. Вишневе. Джерело: Савинська територіальна громада, с. Вишневе
1 березня 2023 року,

Повністю зазнав руйнування Залиманський сільський будинок культури та адмінбудівля старостинського округу, ступінь руйнування 100%. Кількість осіб, які втратили змогу користування близько 780 осіб.

Пошкодження зазнала АЗПСМ в смт Савинці (амбулаторія) , ступінь пошкодження 30%., прийом мешканців здійснюється. Незначних пошкоджень зазнала АЗПСМ в сел. Веселе.

Кількість осіб, які втратили доступ до: джерело доходу/роботу (особи працездатного віку), дошкільної освіти, електропостачання, житло (зруйноване, непридатне для проживання), житло (пошкоджене), тощо



Діаграма 27. Кількість осіб, які втратили доступ до послуг.

Джерело: <https://ces.org.ua/dashboards>

2.5. Ключові висновки по розділу

Ще до війни в громаді була низька забезпеченість мешканців питною водою, каналізацією та тепlopостачанням, що призводило до невисокої якості життя в громаді, особливо в селах. Савинська громада в результаті активних бойових дій та окупації отримала значні збитки від руйнування інфраструктури та будівель, в тому числі шкіл, клубів, медичних закладів.

Значно постраждала економіка громади від високого ступеню мінування полів та лісів, що унеможлиблює ведення господарської діяльності підприємцями, що погіршує фінансовий стан мешканців громади та суттєво зменшує надходження до бюджету громади.

На сьогодні проводиться інвентаризація пошкоджень доріг.

Виходячи з вищевикладеного, першочерговими завданнями в цьому напрямку мають стати наступні кроки:

1. Проведення розмінування територій, в першу чергу тих, де є ризики для життя людей та тварин.
2. Складення реєстру черговості відновлення об'єктів інфраструктури, адміністративних будівель та житлових будинків. Обговорення цих реєстрів з мешканцями кожного старостинського округу.
3. Вивчення можливості створення бригад по відновленню громади з числа місцевих мешканців, ВПО, волонтерів.

РОЗДІЛ III.

Пріоритетні напрями і завдання відновлення і розвитку громади

3.1. Бачення розвитку громади

Робочою групою під час засідання 16 березня 2023 року у форматі мозкового штурму було сформовано опис громади у період до 23 лютого 2023 року та напрацювання смислового наповнення "Бачення розвитку громади".

1. Фахові працівники адміністрації громади працюють спільно з мешканцями над розбудовою громади, залучаючи активних мешканців до вирішення питань громади та активують створення громадських об'єднань.
2. Організація виробництва з переробки сільгосппродукції та розробка інвестиційних проєктів з видобутку та переробки корисних копалин - дозволила створити сотні робочих місць
3. Відновлена громада з енергоефективними будинками та комунальними закладами
4. Надаються якісні публічні послуги, спрямовані на розвиток людського капіталу
5. Громада з якісною дорожньою інфраструктурою та мережами

Пріоритетними напрямками відновлення і розвитку (на основі пріоритетних напрямів, визначених Постановою КМУ, прийняття якої очікується), громада обирає актуальні для себе напрями:

1. відновлення і розбудова критичної, соціальної, транспортної інфраструктури, об'єктів житлового та громадського призначення;
2. відновлення та розвиток економіки;
3. розвиток людського капіталу;
4. розбудова системи інституцій для забезпечення відновлення та розвитку.

Робочою групою з підготовки плану розвитку та відновлення Савинської територіальної громади підготовлено пропозиції для найважливіших проєктів місцевого розвитку згідно напрямів та етапів.

При визначенні пріоритетів проєктів розвитку та відновлення було проведено опитування членів робочої групи з урахуванням першочерговості необхідності проведення відповідних заходів.

Також проєкти були проаналізовані з врахуванням наступних критеріїв:

1. Критична важливість для життя мешканців,
2. Створення нових робочих місць,
3. Вплив на повернення переселенців у громаду,
4. Комфорт і зручність для мешканців,
5. Вплив на довкілля,
6. 6. Вплив на бюджет громади/домогосподарств.

Зважаючи на об'єктивну ситуацію в громаді, пов'язану з відсутністю до початку військової агресії 2022 року напрацювань стратегічного розвитку Савинської громади, відсутністю спільного з громадськістю досвіду напрацювань та прийняття спільних рішень, значних пошкоджень в результаті окупації громади протягом 6 місяців, введенням військової адміністрації територіальної громади, робоча група на початковому етапі згенерувала пропозиції щодо пріоритетних завдань відновлення та розвитку. По кожному запропонованому проекту планується підготовка необхідної документації та, за необхідності, підготовка ПКД після затвердження КМУ відповідної методики та вимог оформлення таких планів.

Робочою групою за результатами двох засідань було визначено пріоритетність створення професійної управлінської команди адміністрації громади та побудови внутрішніх комунікацій між мешканцями як необхідної складової відновлення Савинської громади та її економічного розвитку. Більшість з подібних проектів не входять до першочергових завдань планів відновлення та розвитку, тому для їх реалізації в громаді планується залучити потенціал проектів МТД шляхом подання проектних заявок та залучення експертів та тренерів. Реалізація проектів налагодження комунікацій всередині громади та наближення місцевої влади до людей дозволить створити умови для розвитку людського капіталу, повернення переселенців громади з інших регіонів до власних домівок і стане запорукою включення людей в процеси управління громадою та розвитку її територій.

Аналіз напрямків проектів вказано в наступній таблиці за номером в рейтингу оцінювання членами робочої групи з розшифровкою у розділах 3.2-3.4.

Етапи Напрями	Невідкладне реагування	Відновлення	Розвиток
1. Відновлення і розбудова критичної, соціальної, транспортної інфраструктури, об'єктів житлового та громадського призначення;	5	3, 18	11, 12
2. Відновлення та розвиток економіки			2, 8, 10, 13, 14, 16, 17, 19, 20, 21
3. Розвиток людського капіталу			4, 7, 9, 15, 22
4. Розбудова системи інституцій для забезпечення відновлення та розвитку			1, 6

Таблиця 10. Етапи та напрями проектів відновлення (номери проектів відповідно до рейтингового оцінювання членів РГ)

Джерело: власна інформація громади

3.2. Завдання і проекти етапу “Невідкладне реагування” (етап термінового реагування на гуманітарні потреби, забезпечення критично важливих для збереження життя функцій - якщо це актуально для громади)

Завдання: Створення умов для безпечного життя мешканців та повернення ВПО в громаду

Перелік проектів з урахуванням рейтингової оцінки членів робочої групи:

Таблиця 11. Проект етапу “Невідкладне реагування”

Назва проекту	Критична важливість для життя мешканців	Створення нових робочих місць	Вплив на повернення переселенців	Комфорт і зручність для мешканців	Вплив на довкілля	Вплив на бюджет громади/ домогосподарств	Місце в рейтингу оцінювання членів РГ
Модернізація водогону: Савинці, Довгалівка, Залиман, Вишневе	+		+	++		+	5

Модернізація та капітальний ремонт водогону дозволить підвищити якість життя мешканців громади та створити умови для додаткової мотивації щодо повернення переселенців з громади до інших територій. Це має стати важливою передумовою для підвищення якості життя в громаді, так як дозволить доставляти воду в будинки мешканців та створювати більш комфортні умови проживання.

3.3. Завдання і проекти етапу “Відновлення”

Завдання: Відновлення доріг та реконструкція/відновлення житла

Перелік проектів з урахуванням рейтингової оцінки членів робочої групи:

Таблиця 12. Проект етапу "Відновлення"

Назва проекту	Критична важливість для життя мешканців	Створення нових робочих місць	Вплив на повернення переселенців	Комфорт і зручність для мешканців	Вплив на довкілля	Вплив на бюджет громади/ домогосподарств	Місце в рейтингу оцінювання членів РГ
Відновлення доріг, а також будівництво нових	++	++	+	+		+	3
Реконструкція непридатного до експлуатації під соціальне житло с. Веселе та с. Слабунівка за сучасними стандартами і технологіями	++	+	+	+		+	18

Реалізація обох проектів етапу "Відновлення" дозволить покращити якість життя мешканців громади, активізує процеси повернення переселенців та сприятиме створенню нових робочих місць що позитивно вплине на розвиток спроможності громади.

3.4. Завдання і проекти етапу "Розвиток"

Завдання:

1. Розвиток економіки громади
2. Створення умов для розвитку людського капіталу
3. Створення умов в громаді для надання якісних публічних послуг

Перелік проектів з урахуванням рейтингової оцінки членів робочої групи:

Таблиця 13. Проект етапу "Розвиток"

Назва проекту	Критична важливість для життя мешканців	Створення нових робочих місць	Вплив на повернення переселенців	Комфорт і зручність для мешканців	Вплив на довкілля	Вплив на бюджет громади/ домогосподарств	Місце в рейтингу оцінювання членів РГ
Створення ЦНАПу з навчанням необхідних спеціалістів адміністрації громади		+	++	+++			1
Співпраця з місцевими сільгоспвиробниками щодо створення підприємств з переробки с/г продукції, виробництво борошна, олії, круп, брикетів та пелет на основі діючих підприємств	+	++	++	+		+++	2
Створення комунального підприємства по внутрішньому перевезенню (об'єднання всіх пунктів: шкільний або соціальний автобус)	+	+	+	++		+	4
Запровадження в громаді роздільного збирання ТПВ сортування і переробка сміття шляхом активізації роз'яснювальної				+	++	+	6
Створення єдиного закладу освітньо-культурних центрів на місці зруйнованої школи в кожному старостаті (с. Залиман, Веселе, Вишневе, Довгалівка)			+	++			7

Аудит земельних ресурсів з метою пошуку податкових ресурсів громади						+++	8
Реалізація місцевої програми щодо підтримки державної програми "Поліцейський офіцер громади"			+	+			9
Створення комунального підприємства тепличне господарство		++	+	+		+	10
Відновлення і будівництво основних електро-, газо-, мереж (Норцівка, Мирна Долина)	++		+	+		+	11
Будівництво сонячних електростанцій на непридатних до обробки землях					+	++	12
Підготовка інвестиційної пропозиції "створення цеху з обробки та переробки деревини (меблі, ДСП, ДВП)"		+	+			++	13
Підготовка інвестиційної пропозиції "лінії сортування сміття з подальшою реалізацією втор. сировини та переробкою (виготовлення компосту)"		+	+			++	14

Започаткування місцевої ініціативи щодо впровадження навчально-просвітницької програми "Відновлення пошкоджених хвойних лісових насаджень"			+		+		15
Підготовка інвестиційної пропозиції "Відновлення виробництва цегли. Виробництво сіп панелей. Виробництво цементу"		+	+			++	16
Розробка Інвестиційного паспорту громади		++	+			++	17
підготовка інвестиційних майданчиків (запровадження пільгового користування для інвесторів на перші роки)		++	+			++	19
Підготовка інвестиційної пропозиції «Створення підприємства на крейдяному кар'єрі»		+	+			++	20
Підготовка інвестиційної пропозиції «Створення заводу мінеральних вод с. Довгалівка»		++	+			+	21
Створення власного інформаційного ресурсу (радіо, соціальні мережі, тощо)			+	+			22

Члени робочої групи в процесі спілкування отримали достатньо інформації щодо можливостей громади, найбільш актуальних кроків щодо відновлення громади, розвитку територій і залучення грантових та інвестиційних ресурсів в процесі повоєнного відновлення Савинської громади. Значну увагу планується приділити розвитку кадрової спроможності адміністрації Савинської громади як основи початку реконструкції громади з широким залученням місцевого бізнесу та місцевих мешканців.

Ряд проектів розвитку людського капіталу громада планує реалізувати ще до початку процесів відновлення та розвитку, як найбільш невідкладних та затребуваних в громаді.

В процесі підготовки Плану відновлення та розвитку Савинської громади розпочався конструктивний діалог між місцевою владою та місцевим бізнесом, що дозволить розпочати ефективну розбудову громади.

Найбільш затребуваним для якісного життя людей та відновлення роботи аграрного бізнесу звичайно є розмінування територій. Але ці процеси пов'язані з можливостями державної підтримки та міжнародної допомоги.

РОЗДІЛ IV.

Прогнозована потреба та можливі джерела фінансування

В Савинській громаді відсутній досвід роботи з грантовими, міжнародними проектами та приватними інвестиціями, тому станом на початок підготовки плану відновлення та розвитку громади не було проведено роботу стосовно виготовлення технічних заключень стану зруйнованих комунальних та приватних об'єктів. Також відсутня проектно-кошторисна документація та в бюджеті громади не передбачено фінансування подібного виду робіт, що значно ускладнює підготовку проектів щодо відновлення та розвитку громади. В умовах обмеженості ресурсів, начальник військової адміністрації територіальної громади працює над залученням зовнішнього бюджетного фінансування, залучення приватних інвесторів, працює з програмами міжнародної технічної допомоги.

Спільно з членами робочої групи та працівниками адміністрації громади підготовлено оцінку орієнтовної потреби фінансування по кожному проекту з прогнозом можливості залучення зовнішніх джерел (державний та обласний бюджет, міжнародні фонди, приватні інвестиції, благодійні внески та ін.). Інформація наведена у наступній таблиці 14.

В громаді формується перелік потенційних джерел фінансування, у т.ч. міжнародних донорів. Начальник військової адміністрації здійснює моніторинг можливих інвестиційних ресурсів та проектів МТД.

Таблиця 14. Проект етапу "Відновлення"

№	Назва ідеї проекту	Вартість проекту						Вартість, тис.грн
		Бюджет громади	Обласний бюджет	Державний бюджет	Міжнародна допомога	Позики, муніципальні облігації	Приватні інвестиції	
1.	Створення ЦНАПу з навчанням необхідних спеціалістів адміністрації громади	190,0			760,0			950,0
2.	Співпраця з місцевими сільгоспвиробниками щодо створення підприємств з переробки с/г продукції, виробництво борошна, олії, круп, брикетів та пелет на основі діючих підприємств						2 500,0	2 500,0

3.	Відновлення доріг, а також будівництво нових						27 100,0	27 100,0
4.	Створення комунального підприємства по внутрішньому перевезенню (об'єднання всіх пунктів: шкільний або соціальний автобус)	600,0		2 400,0				3 000,00
5.	Модернізація водогону: Савинці, Довгалівка, Залиман, Вишневе				30 000,0			30 000,0
6.	Запровадження в громаді роздільного збирання ТПВ сортування і переробка сміття шляхом активізації роз'яснювальної роботи				300,0			300,00
7.	Створення єдиного закладу освітньо-культурних центрів на місці зруйнованої школи в кожному старостаті (с. Залиман, Веселе, Вишневе, Довгалівка)				46 776,0			46 776,0
8.	Аудит земельних ресурсів з метою пошуку податкових ресурсів громади	250,0						250,00
9.	Реалізація місцевої програми щодо підтримки державної програми "Поліцейський офіцер громади"	150,0						150,00
10.	Створення комунального підприємства тепличне господарство	50,0			450,0			500,0
11.	Відновлення і будівництво основних електро-, газо-, мереж (Норцівка, Мирна Долина)							Не визначено
12.	Будівництво сонячних електростанцій на непридатних до обробки землях				20 000,0		854,0	20854,0

13.	Підготовка інвестиційної пропозиції "створення цеху з обробки та переробки деревини (меблі, ДСП, ДВП)"						4000,0	4000,0
14.	Підготовка інвестиційної пропозиції "лінії сортування сміття з подальшою реалізацією втор. сировини та переробкою (виготовлення компосту)"	500,0			4 500,0			5 000,0
15.	Започаткування місцевої ініціативи щодо впровадження навчально-просвітницької програми "Відновлення пошкоджених хвойних лісових				100,0			100,0
16.	Підготовка інвестиційної пропозиції "Відновлення виробництва цегли. Виробництво сіп панелей. Виробництво цементу"	500,0					5 000,0	5500.00
17.	Розробка Інвестиційного паспорту громади	50,0			300,0			350,0
18.	Реконструкція непридатного до експлуатації під соціальне житло с. Веселе та с. Слабунівка за сучасними стандартами і технологіями							Не визначено
19.	Підготовка інвестиційних майданчиків (запровадження пільгового користування для інвесторів на перші роки)	800,0					4 000,0	4800.00
20.	Підготовка інвестиційної пропозиції «Створення підприємства на крейдянному кар'єрі»						15 000,0	15 000,0
21.	Підготовка інвестиційної пропозиції «Створення заводу мінеральних вод с. Довгалівка»						50 000,0	50000,00

22.	Створення власного інформаційного ресурсу (радіо, соціальні мережі, тощо)	100,0						100,0
	Разом:	3966,0	0,0	2400,0	102410,0	0	108454,0	217230,0

Таким чином за попередніми та дуже загальними прорахунками (зробленими шляхом пошуку аналогів в системі Прозоро) на реалізацію 22 проектів плану відновлення та розвитку громад планується залучити 217 230,0 тисяч грн з них 3966,0 тис. грн – власні кошти громади, 2400 тис. грн – кошти державного бюджету, 102 410,0 тисяч грн – кошти міжнародної допомоги та 108 454,0 грн. – кошти приватних інвесторів. Зважаючи на великі руйнування та збитки в багатьох громадах України розраховувати на значні кошти з державного бюджету України досить складно, як і на обласний бюджет, тому основні плани громади на відбудову пов'язані з міжнародними проектами та приватними інвестиціями. На сьогодні начальник військової адміністрації активізувала роботу щодо пошуку європейських партнерів для активізації написання спільних проектів на відбудову Савинської громади.

Фінансування відновлення приватних будинків планується здійснювати згідно з ЗУ від 23 лютого 2023 року N 2923-IX «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України». Тому громада планує організувати допомогу своїм мешканцям щодо реєстрації пошкодженого майна з подальшою компенсацією.

РОЗДІЛ V.

Моніторинг та оцінювання

Досягнення результатів за етапами плану відновлення та розвитку Савинської територіальної громади вимірюються за наступними ключовими показниками результативності:

Етап "невідкладне реагування", буде виконаним при досягненні показників:

1. 100% модернізація водогону: Савинці, Довгалівка, Залиман, Вишневе

Етап "Відновлення" буде вважатися виконаним і цілі його досягнуті при виконанні наступних показників:

1. Завершення відновлення доріг в громаді на 100%
2. Завершення реконструкції непридатного до експлуатації під соціальне житло с. Веселе та с. Слабунівка
3. Житло отримали 16 сімей.

Завдання Етапу "Розвиток" будуть вважатися виконаними при виконанні наступних завдань:

1. Побудовано ЦНАП, який надає не менше 90 послуг мешканцям громади
2. Створено не менше 2 підприємств переробки сільгосппродукції
3. Відновлено 100% автомобільних доріг та побудовано 3 км. нових
4. Кількість створених інвестиційних пропозицій

Кількісно вимірювані показники результативності проектів наведені в наступній таблиці.

Назва проекту	Числове значення	Назва показника
Створення ЦНАПу з навчанням необхідних спеціалістів адміністрації громади	90 послуг 1200 отримувачів	Кількість послуг, що надаються Кількість отримувачів послуг за місяць
Співпраця з місцевими сільгоспвиробниками щодо створення підприємств з переробки с/г продукції, виробництво борошна, олії, круп, брикетів та пелет на основі діючих підприємств	2 підприємств 12 нових робочих місць	Кількість створених підприємств Кількість нових робочих місць
Відновлення доріг, а також будівництво нових	100% відновлених доріг 3 км. нових	% відновлених доріг Кількість побудованих нових доріг
Створення комунального підприємства по внутрішньому перевезенню (об'єднання всіх пунктів: шкільний або соціальний автобус)	4 маршрути Шкільного Автобуса 18 рейсів Соціального автобуса на місяць	Кількість маршрутів шкільних автобусів Кількість рейсів соціального автобуса на місяць
Модернізація водогону: Савинці, Довгалівка, Залиман, Вишневе	100% модернізованих 3000 мешканців	% модернізованих водогонів Кількість мешканців, що отримали доступ до якісної води
Запровадження в громаді роздільного збирання ТПВ сортування і переробка сміття шляхом активізації роз'яснювальної роботи	1000	Кількість домогосподарств, що включені до роздільного збирання ТПВ
Створення єдиного закладу освітньо-культурних центрів на місці зруйнованої школи в кожному старостаті (с. Залиман, Веселе, Вишневе, Довгалівка)	1 (с. Залиман)	Створено єдиний заклад освітньо-культурних центрів
Аудит земельних ресурсів з метою пошуку податкових ресурсів громади	100%	% виконаних аудитів земельних ресурсів
Реалізація місцевої програми щодо підтримки державної програми "Поліцейський офіцер громади"	20%	% Охоплення послугами поліцейського офіцера громади
Створення комунального підприємства тепличне господарство	1 теплиця 6 нових робочих місць	Кількість теплиць в комунальному підприємстві Кількість робочих місць
Відновлення і будівництво основних електро-, газо-, мереж (Норцівка, Мирна Долина)	100% 4 км.	% відновлених основних мереж Будівництво нових мереж, км.
Будівництво сонячних електростанцій на непридатних до обробки землях	200 м2 40 кв.	Площа сонячних електростанцій Потужність сонячної електростанції
Підготовка інвестиційної пропозиції "створення цеху з обробки та переробки деревини (меблі, ДСП, ДВП, брикети, паливні пелети)"	1 пропозиція 15 проведених переговорів	Підготовлена пропозиція Кількість проведених переговорів з потенційними інвесторами
Підготовка інвестиційної пропозиції "лінії сортування сміття з подальшою реалізацією втор. сировини та переробкою (виготовлення компосту)"	1 пропозиція 15 проведених переговорів	Підготовлена пропозиція Кількість проведених переговорів з потенційними інвесторами
Започаткування місцевої ініціативи щодо впровадження навчально-просвітницької програми "Відновлення пошкоджених хвойних лісових насаджень"	5 га 250 осіб	Площа засаджених територій Кількість залучених учасників
Підготовка інвестиційної пропозиції "Відновлення виробництва цегли. Виробництво сіп панелей. Виробництво цементу"	1 пропозиція 15 проведених переговорів	Підготовлена пропозиція Кількість проведених переговорів з потенційними інвесторами

Розробка Інвестиційного паспорту громади	1 паспорт 60 заходів/зустрічей	Розроблено інвестиційний паспорт Кількість заходів/зустрічей з інвесторами, де було поширено інвестиційний паспорт
Реконструкція непридатного до експлуатації під соціальне житло с. Веселе та с. Слабунівка за сучасними стандартами і технологіями	16	Кількість сімей, що отримали житло
Підготовка інвестиційних майданчиків (запровадження пільгового користування для інвесторів на перші роки)	3	Кількість підготовлених майданчиків
Підготовка інвестиційної пропозиції «Створення підприємства на крейдянному кар'єрі»	1 пропозиція 15 проведених переговорів	Підготовлена пропозиція Кількість проведених переговорів з потенційними інвесторами
Підготовка інвестиційної пропозиції «Створення заводу мінеральних вод с. Довгалівка»	1 пропозиція 15 проведених переговорів	Підготовлена пропозиція Кількість проведених переговорів з потенційними інвесторами
Створення власного інформаційного ресурсу (радіо, соціальні мережі, тощо)	2	Кількість створених ресурсів

Таблиця 15. Ключові показники результативності проектів.